

Sinodale Aandeel

Inligting soos op 28 Januarie 2016

Die sinodale kantoor kry soms navrae oor die moontlikheid om “afslag” of “korting” op sinodale aandeel te gee. Ander vra weer dat die Sinode die sinodale aandeel, soos bereken vir die gemeente, moet “hersien”. ’n Ander beswaar is dat die “Sinode” die gemeente se sinodale aandeel met ver meer as die inflasiekoers verhoog het. Met hierdie dokument wil ek graag op hierdie en soortgelyke navrae **in die algemeen** reageer en verduidelik **hoe gemeentes gehelp kan word**.

1. Die Sinode kan en wil en moet help

Dit is belangrik om heel eerste te bevestig dat die Sinode daar is ter wille van gemeentes. Die Sinode **kan en wil en moet** gemeentes help. Gemeentes kan – en behoort ook – met die grootste vrymoedigheid te kan vra as raad en hulp nodig is. Die Sinode kan op verskillende maniere help: Fasilitering, berading, finansiële en administratiewe hulp is beskikbaar. Kontak gerus die volgende sinodale personeel:

Saakgelastigde en Predikante Pensioenfonds – Ds Bossie Minnaar

021-957-7104 (W) | 021-981-2684 (H) | 083-270-5211 | bossie@kaapkerk.co.za

Diensverhoudinge en Amptenare Pensioenfonds – Mnr Kenny Raats

021-957-7104 | kraats@kaapkerk.co.za

Belasting en salarisse – Mev Ingrid van Eck

021-957-7107 | ivaneck@kaapkerk.co.za

2. Sinodale aandeel is ’n vaste verpligting

Elke gemeente van die Nederduitse Gereformeerde Kerk is gebind aan die Kerkorde van die NG Kerk. Artikel 35.4 magtig die gebruik om ’n formule te bepaal waarvolgens elke gemeente ’n bydrae tot die Sinode se fondse maak. Die Sinode in sitting (dit wil sê afgevaardigdes van gemeentes – Artikel 33) besluit van tyd tot tyd oor die formule. Die besluit van die Sinode is bindend (Artikel 23). Gemeentes het nie ’n opsie om te besluit of hulle ’n bydrae wil maak of nie. Kragtens die feit dat die gemeente ’n “Nederduitse Gereformeerde Gemeente” is, is die gemeente gebind aan die besluit van die Sinode. **[Onthou net weer Punt 1 hierbo: As ’n gemeente finansiële probleme het, kan die gemeente by die Sinode aansoek doen om hulp.]**

Sinodale aandeel wat nie betaal word nie, verdwyn nie. Dit word as ’n verskuldigde bedrag in die gemeente se geouditeerde finansiële state aangeteken. In die Sinode se geouditeerde finansiële state is dit ’n vorderbare bedrag – skuld wat invorderbaar is. Gemeentes kan wel by die Gemeenteondersteuningsfonds aansoek doen om hulp. Die Gemeenteondersteuningsfonds kan dus die gemeente help, sodat die gemeente hulle volle sinodale aandeel kan betaal.

Wes- en Suid-Kaapland se formule mik om op ’n **deursigtige, billike en eweredige** wyse **ongeveer gemiddeld 5% (vyf persent)** van die 229 gemeentes se totale inkomste (minus ’n aantal toelaatbare aftrekkings) as sinodale aandeel te hef.

- 2.1 In kort kom dit daarom neer dat gemeentes se werklike inkomste in **Jaar A** (byvoorbeeld van 01/03/2014 tot 28/02/2015) gebruik word om hulle sinodale aandeel te bereken vir **Jaar C** (volgens die voorbeeld dus vir 01/03/2016 tot 28/02/2017). Sien die begroting op bladsy 5.
- 2.2 Die somtotaal van die 229 gemeentes in die sinodale gebied se sinodale aandeel kan dus iewers in **Jaar B** (volgens die voorbeeld dus ongeveer in Oktober 2015) bereken word. Dit kan gedoen word sodra al die gemeentes se finansiële state ontvang is. Hierdie somtotaal is die begroting vir die Sinode vir 01/03/2016 tot 28/02/2017.
- 2.3 Beide die gemeentes en die Sinode kan dus vanaf ongeveer Oktober 2015 vir die finansiële jaar van 01/03/2016 tot 28/02/2017 begroot.

'n Gemeente kan dus nie iewers in Jaar C vra vir afslag of korting nie. Die begroting van die Sinode is reeds in Jaar B vasgestel. Ooreenkomste en verpligtinge is op grond van hierdie begroting aangegaan. Hierdie verpligtinge kan nie sommer op 'n ad hoc basis net gewysig word nie. Die begroting (sien bladsy 5) kan nie wysig elke keer as 'n gemeentes vir afslag of korting vra nie. As Badisa in Jaar B verneem dat hulle R2 471 700 kry, moet hulle hulle begroting daarvolgens aanpas.

'n Gemeente kan inderdaad intussen 'n finansiële krisis ontwikkel. In so 'n geval kan die gemeente by die Sinode aansoek doen om hulp. Die Gemeenteondersteuningsfonds kan dan die gemeente op verskillende maniere help. So sal die gemeente dan in staat wees om hulle sinodale aandeel te kan betaal. **Sien paragraaf 6 hier onder vir besonderhede oor die Gemeenteondersteuningsfonds.**

Dit mag op die ou einde bloot lyk na afslag of korting. Die verskil is dat die Sinode die sinodale aandeel formule (soos bepaal deur gemeentes by die sinodesitting) **konsekwent, deursigtig, eweredig en billik** toepas. Elke gemeente kan gerus wees met die wete dat elke ander gemeente op presies dieselfde wyse 'n bydrae tot die Sinode se fondse maak.

Die Sinode se ouditeur (tans PricewaterhouseCoopers) gaan ook die sinodale aandeel berekening na. Die Sinode se finansiële bestuurder (mev Annerina Viljoen) moet elke gemeente se sinodale aandeel berekening verifieer en afteken. Sinodale aandeel is 'n vaste verpligting wat nie op 'n ad hoc basis verminder kan word nie.

Dit is soos die SAID se belastingtabel. Die tabel staan vas en geld vir almal. Geen amptenaar van die SAID kan die tabel op grond van 'n individu of 'n maatskappy se unieke behoeftes wysig of hersien nie. Die goeie nuus (anders as by die SAID) is natuurlik dat die Sinode in staat is om gemeentes te help met hulle finansies! Die Sinode hef ook nie rente of boetes nie! En ons help gemeentes om hulle finansiële state "sinodale aandeel" vriendelik op te stel!

3. Formule vir sinodale aandeel en missionaliteit

Die formule vir sinodale aandeel is as volg: Van die gemeente se totale inkomste (soos in die geouditeerde finansiële state se inkomstestaat aangetoon) word die volgende bedrae afgetrek ten einde die netto inkomste te bereken waarop sinodale aandeel aangeslaan word:

- Spesiale en sinodale offergawes (met ander woorde: geld vir ander opgeneem en oorbetaal).
- Testamentêre bemakings.
- Wins met die verkoop van bates. Dit sluit kapitale groei op aandele en effektetrusts in.
- Versekeringseise wat uitbetaal is.
- Hulp ontvang (van ander gemeentes, die Ring of die Sinode).
- **Die totale uitgawes ten opsigte van gemeentelike dienswerk (tans die totale uitgawes soos aangetoon by bylaag 4.17 in die geouditeerde finansiële state).**

Daar is twee beperkings:

- 'n gemeente se **maksimum** sinodale aandeel word tot 8% van die netto inkomste beperk.
- 'n gemeente se **groei** in sinodale aandeel word tot 20% per jaar beperk.

In 2011 en vroeër het die formule "deurvloei-bedrae" as 'n aftrekking toegelaat. Dit het tot baie verwarring gelei. Deur die **volle uitgawes** ten opsigte van gemeentelike dienswerk as 'n aftrekking toe te laat, bevestig die Sinode sy kernmissie en word gemeentes aangemoedig tot gemeentelike dienswerk. Hierdie aftrekking word maklik verstaan (deur beide die gemeentes én die ouditeure). Dit maak die berekening van die sinodale aandeel heelwat makliker. So weerspieël gemeentes se geouditeerde finansiële state ook die **missionaliteit** van die kerk.

Die Sinode werk met 'n **inkomste gebaseerde begroting**. In 'n **uitgawe** gebaseerde begroting sou die Sinode eers begroot het en dan die koste van dié begroting tussen die gemeentes verdeel het. Die Sinode werk nie so nie! Nadat al 229 gemeente se geouditeerde finansiële state (van Jaar A) ontvang is, word die sinodale aandeel bereken. Die somtotaal van hierdie berekende sinodale aandeel is die Sinode se begroting vir Jaar C.

Gemeentes moet dus ingedagte hou dat hulle inkomste in Jaar A hulle sinodale aandeel vir Jaar C gaan bepaal. **Die Sinode verhoog nie sinodale aandeel nie. Gemeentes se sinodale aandeel verhoog omdat hulle inkomste verhoog het (of hulle aftrekkings verlaag het)!**

Sinodale aandeel word gedurende Jaar B gefinaliseer en aan gemeentes bekend gemaak sodat gemeentes behoorlik kan begroot. Sinodale aandeel is dus geen verrassing vir 'n gemeente nie. Verantwoordelike rentmeesterskap beteken dat gemeentes in 'n "goeie" jaar onthou om voorsiening te maak vir 'n verhoogde sinodale aandeel. Net soos die boer met 'n rekordoes weet dat hy meer belasting gaan betaal. Groter sinodale aandeel (net soos groter belasting) is eintlik goeie nuus: dit beteken immers dat daar 'n verhoogde inkomste was, waarvan (in gemeentes se geval) ongeveer 95% in die gemeente bly!

Die skaal wat gebruik word om die sinodale aandeel te bereken vir 1 Maart 2016 tot 28 Februarie 2017 is as volg:

Netto inkomste minder as R519 057,00	1% van die bedrag
R519 057,01 tot R778 585,00	R5 191,00 plus 6% van wat meer as R519 057,00 is
R778 585,01 tot R1 297 642,00	R20 762,00 plus 9% van wat meer as R778 585,00 is
Meer as R1 212 750,00	R67 477,00 plus 10% van meer as R1 297 642,00 is

Sinodale aandeel word volgens hierdie **netto inkomste** met behulp van 'n skaal bereken. Die skaal word van tyd tot tyd aangepas om vir "blokbekruiping" voorsiening te maak. Dit beteken dat 'n gemeente met 'n inkomste van presies R1 miljoen se sinodale aandeel vanaf 2013 vanaf R52 000 tot R40 690 in 2017 sou gedaal het. Die rasionaal is dat die klein gemeentes (met 'n inkomste van minder as R519 057 slegs 1% van hulle inkomste aan sinodale aandeel verskuldig is. Hierdie syfer is jaarliks verhoog vanaf die R400 000 in 2013 tot die R519 057 in 2017. Dit bevestig weer dat die Sinode nie jaarliks die sinodale aandeel "opstoot" of "verhoog" nie. Die Sinodale Taakspan vir Finansies en Administrasie het inderwaarheid die tabel so gewysig dat 'n gemeente met dieselfde inkomste as die vorige jaar se sinodale aandeel sal daal.

Jaar	2013	2014	2015	2016	2017
Aanpassing		10%	5%	5%	7%
a. Inkomste	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
b. 6% plafon	600 000	660 000	693 000	727 650	778 586
c. Verskil (a-b)	400 000	340 000	307 000	272 350	221 414
d. 9%	9%	9%	9%	9%	9%
e. 9% x c.	36 000	30 600	27 630	24 511	19 927
f.	16 000	17 600	18 480	19 404	20 763
g. SA (e + f)	52 000	48 200	46 110	43 915	40 690

Daar is nog enkele misverstande wat ons oor jare nie uitgeroei kan kry nie. Dit word dus by herhaling weer verduidelik:

- Gemeentes word nie "aangeslaan" per lidmaat nie. Ons kry soms die verskoning dat die gemeente baie "dooie lidmate" het en dat dit onregverdig is dat hulle die gemeente duur kos aan sinodale aandeel. **Daar is geen verband tussen lidmaattal en die sinodale aandeel nie.** Lidmaattal word wel op die finansiële state aangedui. Dit is belangrik vir perspektief en dit word gebruik vir formules ten opsigte van die Algemene Sinode, byvoorbeeld die aantal afgevaardigdes na die Algemene Sinode. **Lidmaattal het geen invloed op sinodale aandeel nie.**
- Gemeentes word nie op hulle "wins" of "oorskot" aangeslaan nie. Dit is wel so dat 'n groot oorskot gewoonlik beteken dat die totale inkomste drasties verhoog het. Die sinodale aandeel is dan hoër, omdat die inkomste hoër is – nie omdat die oorskot groter is nie.

- Gemeentes word allermens “gestraf” of “benadeel” omdat hulle ’n oorskot het! Sinodale aandeel word bereken op netto inkomste wat die gemeente **reeds** ontvang het.
- Uitgawes (behalwe **gemeentelike dienswerk**) het geen invloed op sinodale aandeel nie. Sinodale aandeel word slegs bereken op die netto inkomste wat die gemeente reeds ontvang het.

4. Styging in sinodale aandeel

Sinodale aandeel het oor die afgelope agt jaar van R19 225 000 in 2009 tot R24 255 000 in 2017 gestyg (2017 = 1 Maart 2016 tot 28 Februarie 2017). Die totale groei in die Sinode se begroting oor die afgelope agt jaar was net 26,2% of dan **3,3%** per jaar. As die afgelope agt jaar se styging (70%) in salarisse (topkerf van ’n leraar) met die toename in die Sinode se begroting (26,2%) vergelyk word, is dit duidelik dat die Sinode afwaarts moet begroot.

5. Die “Sinode”

Ek wil ook net so ’n opmerking of twee maak oor die “Sinode”. In gesprekke met Kerkrade of verteenwoordigers uit gemeentes klink dit dikwels of hulle die “Sinode” as ’n soort mag of owerheid sien. Die Sinode word vergelyk met ’n ontoeganklike burokrasie soos die SAID of Binnelandse Sake.

Onthou asseblief: Die Sinode word saamgestel uit al die predikante en ’n gelyke getal lidmate uit elke gemeente in die sinodale gebied. ’n Sinodesitting – waar onder andere die besluite oor sinodale aandeel geneem word – is inderwaarheid ’n vergadering van gemeentes. Sinodale personeel (Predikante in die Sinode se diens) woon wel die sinodesittings by, maar hulle het geen stemreg nie. Die Sinode se mandaat word deur die afgevaardigdes by ’n sinodesitting bepaal. Die Sinode kan net doen wat die gemeentes eenstemmig versoek het dat die Sinode moet doen.

Sinodale personeel is eintlik in diens van die gemeentes. Die Sinodale personeel is nie ’n mag op hulle eie nie. Trouens, al die Diensgroepe en Taakspanne bestaan uit verkose predikante en lidmate en enkele gekoöpteerde kundiges. Die huidige STFA (Sinodale Taakspan vir Finansies en Administrasie) bestaan byvoorbeeld uit die volgende lede:

- Ds Monty Sahd (Voorsitter) – leraar van die NG Gemeente Stellenbosch-Welgelegen.
- Ds Marius le Roux – leraar van die NG Gemeente Albertinia.
- Ds Jan Grobbelaar – leraar van die NG Gemeente Wellington-Oos
- Ds Marcell Mey – leraar van die NG Gemeente Strand-Noord
- Mnr Hendri Niehaus – ouditeur van Springbok
- Die kundige lede, met opleiding en/of ervaring in onderskeidelik die finansiële en aktuariële omgewing, is mnr Christo Meyer, Christian van Schalkwyk en mev Erin Scholtz.
- Die Saakgelastigde (ds Bossie Minnaar) en die voorsitter van die Sinodale Taakspan vir Eiendomme (mnr Dirkie van Niekerk) is ampshalwe ook deel van die STFA.

Dit is dus duidelik dat besluite oor die sinodale aandeel se formule of die Sinode se begroting nie deur sinodale personeel of die PSD’s (Predikante in Sinodale Diens) geneem word nie, maar deur ’n groep goed verteenwoordigende **gemeenteleraars** en ’n paar kundige lidmate.

Die struktuur, die sinodale aandeel formule, die diensgroepe se aktiwiteite en alles waarmee die Sinode besig is, is alles deur die sinodegangers (predikante en lidmate uit gemeentes) besluit en goedgekeur. Indien ’n gemeente beswaard voel oor die Sinode se werkswyse, begroting of formule vir sinodale aandeel, is dit die gemeente se volste reg om die beswaarheid op die tafel te plaas en ’n gesprek daarvoor te voer.

Indien genoeg afgevaardigdes by die Sinode met die betrokke gemeente se voorstel saamstem, neem die Sinode ’n nuwe besluit.

Kortom: Wanneer gemeentes met die “Sinode” praat of korrespondeer is dit eintlik met sinodale personeel (mense in diens van die kerkverband) met wie hulle praat. Personeel werk onder opdrag en toesig van Diensgroepe en Taakspanne. Diensgroepe en Taakspanne bestaan uit verteenwoordigers (predikante en kerkraadslede) van gemeentes. Diensgroepe en Taakspanne verwelkom gesprek met gemeentes. ’n Naamlys van al die diensgroepe en hulle leiers word in die Jaarboek gepubliseer of kan by die sinodale kantoor gevra word.

6. Die Gemeenteondersteuningsfonds se werkswyse

Gemeentes sê soms dat hulle begroting nie ruimte laat vir die sinodale aandeel nie. Dit is ’n verkeerde uitgangspunt. Sinodale aandeel is net so ’n vaste uitgawe as die predikant se salaris, Telkom of die munisipaliteit se rekening. Wat die gemeente wel kan sê, is dat die gemeente se uitgawes (in totaal) die gemeente se inkomste oortref. Die Sinode se hulp kan dus gevra word om die gemeente met sy totale begroting te help. **Indien ’n gemeente se sinodale aandeel R100 000,00 is en die gemeente se begrotingstekort is ook R100 000,00 is dit nie sinodale aandeel se skuld nie!**

Dit is die gevolg van die **totaal** van die gemeente se uitgawes. Maar die Sinode kan die gemeente met R100 000,00 uit die Gemeenteondersteuningsfonds help. Dit mag dan vir die gemeente voel of die sinodale aandeel bloot afgeskryf is. In die Sinode se boeke is dit egter hulp aan ’n gemeente uit die Gemeenteondersteuningsfonds (of watter ander fonds ook al) – en die gemeente se sinodale aandeel is betaal en die Sinode se begroting klop... As ’n gemeente finansiële hulp benodig, kan die Saakgelastigde (ds Bossie Minnaar) gekontak word.

Na ’n gesprek met die gemeente se leiers sal ’n gesamentlike aanbeveling geformuleer word. Hierdie aanbeveling moet dan deur die **Ring** bespreek word. Die Ring maak dan ’n aanbeveling aan die STFA (Sinodale Taakspan vir Finansies en Administrasie). Die STFA werk ten nouste saam met die Diensgroep vir Gemeentebegeleiding wat gereeld ’n gesprek koördineer tussen al die sinodale diensgroepe wat met gemeentes werk. Ons noem dit **Protokol**. Wanneer die STFA dus ’n besluit neem, was dit met beide die Ring en Protokol se insette. Ja, dit neem ’n rukkie, maar dit hou die proses **billik, deursigtig en verantwoordelik**.

7. Die Sinode se begroting per diensgroep

Diensgroep	%	2016 se bedrag	%	2017 se bedrag
Barmhartigheid	20%	4 620 000	20%	4 851 000
Gemeentes	19%	4 389 000	19%	4 608 450
Getuienis	29%	6 699 000	29%	7 033 950
Toerusting	8%	1 848 000	8%	1 940 400
Ondersteuning	12%	2 772 000	12%	2 910 600
Verbandsake	12%	2 772 000	12%	2 910 600
Totaal	100%	23 100 000	100%	24 255 000

Hartlike groete

Ds Bossie Minnaar (Saakgelastigde)

Telefoon by die werk: 021-957-7104

Telefoon by die huis: 021-981-2684

Selfoon: 083-270-5211

E-pos: bossie@kaapkerk.co.za